

Opazke.

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Torrente, 12. Vsak list mora biti frankiran. Rokopisi se ne vračajo.

Inserati (razne vrste naznanila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 nov.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema uredništvo, ulica Torrente 12.

EDINOST

„Edinost.“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1 uri popoldne.

Cena za vse leto s prilogo 7 for., za pol 3 for. 50 nov., za četrt leta 1 for. 75 nov. — Edinost brez priloge stane za celo leto 6 for., za pol leta 3 for., za četrt leta 1 for. 50 nov. — Posamezne številke se dobivajo pri uredništvu, v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

v Edinosti je moč.

Vabilo na naročbo.

Malo dni še in zavali se kamen na grob leta 1887. Dvanajst let uže se bojimo za svete pravice našega naroda na obalah jadranskega morja, v mestu, ki je Slovincem, avstrijskim Slovanom sploh in tudi naši državi zaradi svetovne trgovine krvna žila. K malu prestopimo v osodopolno trinajsto leto teškega svojega delovanja, pri katerem nas vodi čisto domoljublje, in zato upamo na božjo pomoč in zdatno podporo domoljubnih svojih zdajkov. Kolikor bolj bodo ti gmotno in duševno podpirali naše podjelje, toliko krepkeje se bo mogla „Edinost“ potezati za Slovanstvo na velepomembnej Adriji.

Naš cilj je jasen, vstrajno in vestno korakamo proti njemu in zato smo tudi vredni podpore svojih bratov. Naj nam tedaj ostanejo zvesti stari naročniki in naj se oglasi še mnogo novih. Onih naročnikov pa, ki so nam še kaj na dolgu, nujno prosimo, naj takoj poravnajo svoj dolg, da nam olajšajo teško breme ter da nas ne prisilijo, da jim z novim letom pošiljatev „Edinosti“ ustavimo.

Ker prihajajo uže zdaj vprašanja in prošnje, javljamo č. slovenskemu občinstvu, da se odslej ne bode nikomur več pošiljalo naših novin po znižani ceni in to iz raznih uzrokov.

Spoštovanih naročnikov svojih prosimo, naj blagoizvole novo naročnino za 1888., ves denar in vse spise, tikajoče se uredništva in upravnitva „Edinosti“ pošiljati novemu uredniku in upravniku gospodu Lovru Žvabu (v tiskarno Dolenc via Torrente 12), ki edini prejema vse pošiljatve.

Edinost velja: za vse leto 6 gold.; za polu leta 3 gld.; za četrt leta gld. 1-50.

Vredništvo in upravnitvo.

Iz deželnih zborov.

Istrski deželni zbor.

IX. seja dne 15. decembra, 1887.

Navzočih 25 poslancev; galerija jako slabo obiskana. Predsednik odprl sejo ob 11. uri dp. Zapisnik VIII. seje se odobri brez ugovora.

Posl. g. Sbisà čita interpelacijo na c. kr. vlado glede pravopisja imen, koja so se baje pisala italijanski skoz več kolen, sedaj pa se jih piše po hrvatskem pravopisju s „pipami“.

Zatem odgovarja vladin poverjenik g. Ellusheg na interpelacijo, koja je stavil g. dr. Laginja in drugovi na c. kr. vlado v seji dne 5. t. m. glede podpore za vodnjake v Kastavščini ter pravi, naj mu se ne računa v zlo, ako odgovarja v italijanskem jeziku na interpelacijo, katera je bila stavljena v hrvaščini. On spoštuje jezik hrvatski in govori italijanski samo radi tega, ker je ta jezik uže v navadi pri razpravah v deželnem zboru in ker je edini jezik, katerega umejo vsi poslanci (klic na levici „ne vsi!“) Glede interpelacije omejnja, da vlada radi majhne svote ni mogla tudi tam pomagati.

Na to se preide na dnevni red. O prvej točki „deželne zgradbe“ poroča poslanec g. Babuder ter razlaga v obširnem govoru, kako je deželnemu zboru potrebno

njega vrednega poslopja in stavi v tem smislu predlog v 4 točkah, naj se dovoli za zgradbe še 11.000 gld.

Zast. g. Zamlić spregovori hrvatski rekoč, da noče preiskavati potrebnosti ali nepotrebnosti zgradbe, govoriti hoče samo o stroških in svoja načela toliko razjasniti, da se ne bode moglo njemu in njegovim somišljenikom očitati, da niso k zidanju poslopja prinesli niti kamenčka. Nadaljuje italijanski, dokazujoč, kako se je do sedaj za zidanja mnogo več potrošilo, kakor je bilo določeno, deželni odbor, da je samovlastno trošil. (Oh! na desnici). Take svote so z obzirom na imetek pokrajine previsoke; od druge strani pa je veliko občin, koje nemajo cest in razen tega še drugih potrebščin. Naj se tedaj ne troši na eno stran preveč in na drugo premalo. Zato predlaga govornik, naj se napravi dogovor z rodbino Pollisini za najemnino poslopja, katera pa nebi imela iznašati nad 300 gld. na leto. Naj se po oblasti deželni odbor, da sklene dogovor z imenovano rodbino, in da se preide preko predloga g. Babuderja na dnevni red.

Zast. g. Campitelli odgovarja g. predgovorniku rekoč, da je številke pretiral in govornik sam ne ve, kje jih je g. Zamlić našel (!) Izpravlja svote in se spušča na to nad gosp. Zamlića rekoč, da pokrajina ni obvezana graditi ceste itd. ampak da ista daje samo potrebne podpore. Sploh se je gosp. govornik držal načela večine; pobijati predmete, kojih manjina niti ni trdila.

Zast. dr. Amoroso se strinja popolnoma z nazori g. Campitellija.

Zast. g. Zamlić odvrne obema, da je svoje dokaze posnel po izkazu ter da ostane istega menenja, ker mu gg. predgovornika nista predmetno nič dokazala.

Zast. g. Crisanaz veli, da je dolžnost dež. zbora, gledati tudi na bolnike. Ti bolniki v pokrajini, pravi, so občine, katere nemajo zdrave vode, cest itd. Naj se tedaj v prvej vrsti gleda na take bolnike.

Zast. dr. Amoroso odgovarja, da trditve g. Crisanaza niso pravične, kajti „bolnim občinam“ se daje dosti podpore; kar pa se tiče cest, to je stvar, o katerej vedno le govore gosp. manjšine, vključljivo g. Crisanaz.

Zast. g. Crisanaz se brani, ali večina mu sega v besedo rekoč, da njegove izjave niso resnične.

Zast. g. Campitelli na to podaljšje polemizira in z njegovim govorom je bila razprava zaključena.

Poročevalec g. Babuder podpira konečno zopet svoj predlog.

Pri glasovanju sprejele so se točke predloga gosp. poročevalca; predlog gosp. Zamlića je padel.

O drugej točki dnevnega reda, šolskem izveščij in odgovoru predsedništva deželnega šolskega sveta na lanjske resolucije poroča g. zast. Constantini.

G. zast. Spinčić objasnjuje šolske zadeve v Istri obzirom na obe narodnosti ter dokazuje, kako bi se šolstvo moglo po zakonu vrediti. Zato stavi svoj predlog in to najprvo v hrvatskem, potem v italijanskem jeziku. Mej čitanjem v hrvaščini se je galerija nekoliko vznemirila, ali predsednik je občinstvo koj pozval na mir.

Zast. Fragiaco omeni, da ima podpiranje italijanščine merodajnih vzrokov. Slovanski učitelji niso drugo, kakor agitatorji za svoja narodna načela. Nadalje priporoča šolskim nadzornikom, naj spoštujejo Italijane, ker so oni kulturni narod v pokrajini.

Vladin zastopnik g. Ellusheg govori o spravi.

Zast. g. Babuder govori petčeter ure neprenehoma o raznih stvareh, koje se tičejo in ne tičejo šolstva. Predsednik ga je sicer opozoril, naj uže vendar enkrat stavi svoje predloge ter mu opazil, da de-

želni zbor ni radi tega tu, da sodi o šolskih predmetih v ožjem smislu, ali govornik mu odvrne, da je to njegova stvar in govori dalje. Poslušalec je imel gospod govornik seveda jako malo.

Zast. g. Gambini predlaga, da se razprava sklene. Predlog se sprejme.

Posl. g. Amoroso želi na to govoriti ali predsednik ga opozarja, da po sklepu razprave in po končanem govoru poročevalca nema nobeden član dež. zbora pravice govoriti. Ker pa gosp. dr. Amoroso ostane pri svojem zahtevanju, dovoli mu predsednik govoriti. Pobija opazke gosp. Spinčića.

Dr. Volarić: Naumio sam bio podulje govoriti o naših pučkih školah ali videč, da se mnogo toga u današnjem razglabanju reklo s jedne i druge strane, to ću u kratko samo nješto napomenuti.

Kako je iztaknuo poš. g. Babuder podloga celomuz uzgajanjaju mora da bude vjera. Upliv erkeve i vjeronauk iztisnuo se je iz škole pa se sada podučaje al se neuzgaja, jer uzgoja neima i neda se pomisliti bez vjere i smiešno jest postaviti kao glavnu svrhu škole vjersko i ćudoredno uzgojenje bez podloge vjere. Stoga, dok se u pučkih školah nepromjeni sustav, koji je zavladao počam od g. 1868. i nepovrati onaj prvašnji vjerski biljeg, dotle uz sve napore neće i nemože biti bolje.

Iztaknulo se je takodjer od gospode od većine, da su Slaveni u pogledu školah bolje u obzir uzeti i da se nepravda čini samim Talijanom. Al kad se redom izpita stanje naših školah, to se vidi da je nam krivica učinjena i da se u obće nepazi i nemari, da se djeca što nauče, već dosta, da se potalijane. Kod nas izvanjske občine izključljivo sve su hrvatske a izuzmeš li grad Krk, koji jest izključivo talijanski u ostalih gradovih mi smo u većini. Pa ipak nalazimo da n. pr. u gradu Cresu, gdje naš siromašan puk prama talijanskoj „vlasteli“ broji do blizu dvie trećine stanovnikah neima prilike naobraziti se u svom materiskom jeziku, jer sve škole su talijanske a hrvatski se nit ne predaje kao predmet.

Dapače ćuo sam da za priprečit uvedenje hrvatskoga jezika kao predmeta, jedan član našega zem. odbora svjetovao je svojim sugradjanom preko jednoga prijatelja, da se uvede u one pučke škole, kao predmet, mjesto hrvatskoga njemački jezik i ovdje vidimo, da se danas uz talijanski naukovni jezik predaje njemački kao predmet.

Državni ustavni zakon 21. decembra 1867. određuje u čl. 19. „da se u pokrajinah, gdje razne narodnosti zajedno živu, tako urede javne učione, da se svakoj od ovih narodnostih, bez da bude koji usilovan naučiti se drugj pokrajinski jezik, podaju dovoljna sredstva, da se naobrazu u svom jeziku“. Nadalje po školskomu zakonu 14. svibnja 1869. spada na c. kr. pokraj. šk. vieće odlučiti naukovni jezik saslusav samo one, koji nose odnosne troškove škole i da isto ima narediti, ako se ima uvesti koji drugi zemaljski jezik kao predmet, al kako se ondje izrično opaža „u medjah zakonom opredđenih“. A prama ovako jasnomu propisu zakona, kako je u Cresu? Podaje li se kopačem Creskim prilika, da se izobrazu u svom materiskom jeziku? U Malom i Velikom Lošinju bile su prije malo godinah posve hrvatske škole, a sad jedali smo izginuli, ondje da se podučava izključivo talijanskim jezikom? Idite tamo pak ćete čuti jedali puk onaj govori hrvatski ili ne!

Što se posebno Velikoga Lošinja tiče sama občina ovih zadnjih godinah u svojih službenih izvješćih pripoznala je da su u onom gradu stanovnici po većini „slavi“, pa ipak se tek u zadnje doba i početkom tekuće školske godine počelo nješto, al to u posve nedostatnoj mjeri, obzir uzimati na hrvatsko pučanstvo onoga grada, kako

je propisano bilo još onda, kad se onim školam narino na posve nepravedan način talijanski jezik.

Što se sve radilo i radi, da se u Nazrezinah iztisne hrvatski jezik iz škole, to nam je svim poznato. Nek ide, tko hoće onamo, pa neka sluša kako onaj puk govori. Do istine u zadnjem popisu pučanstva stvorilo se više njih, koji da obće talijanskim jezikom ali kako? To je očitno tajna, da su pod glavarstvom nekoga Ivana Braka hodali naokolo plaćeni ljudi, da popišu pučanstvo tumačeć jim upit, u kojem jeziku da obće na sliedeći varavi način: „Kojim jezikom se služe ako imaju sklapati pogodbe i javna pisma“ te na takav upit dakako sliedio bi odgovor: „u italijanskom jeziku“, jer žalibože ondje nemaju svojih odvjetnikah, a pisarčići i c. kr. sud izključivo pišu talijanskim jezikom.

Popitajte nadalje istoga gosp. Salatu, koji bijuće članom komisije, koja se dva put uputila u onu školu, da razvidi, koji jezik djeca razumiju, popitajte njega jeda li su ga djeca razumila, kad jih je pitao talijanski ili hrvatski. Al dakako, koga nije opametio pohod prejasnoga Našega prestolonasljednika i koji neće da zna hrvatski, taj će uvijek nastojati i sve moguće raditi, da budu škole talijanske.

U našem političkom okružju ima takodjer 4 takozvanih mješovitih školah u čisto hrvatskih mjestih i to tako, da je prvih godinah naukovni jezik hrvatski a predmet talijanski i kašnje talijanski jezik kao naukovni a hrvatski kao predmet. — Nije li to očitno i postupično potalijančivanje naše djece?

Pa pri svemu tomu ima se još sada govoriti „della forzata croaticizzazione delle scuole“ i pod izlikom i po netemeljitoj tvrdnji da sinovi hrvatskih obiteljih poznaju i govore takodjer talijanski, zahtjevati, da se ondje uvede talijanski jezik ili čak paralelka sa talijanskim naukovnim jezikom. — Nije dosta; stvaralo se po sili u čisto hrvatskih mjestih nekoliko Talijanah na papiru, ili bijaše dovoljno da nekogji nečovječiji roditelji izraze želju za talijansku školu, što se radi sve i moguće, da se ustroji paralelku sa talijanskim naukovnim jezikom. Dapače se odlučuje u saboru, da se u mjestih, gdje ima pa bilo 5-6 talijanah po imenu, već ustroji paralelka sa talijanskim jezikom, dočim ima hrvatskih mjestah sa propisanim brojem djece pa se njim neda škole.

Ima, kako vidjesmo mjestah u kojih su izključivo talijanske škole i akoprem ima dovoljni broj djece hrvatskoga materinskoga jezika, koji nerazumiju drugi jezik. — A njim se neda paralelke; neda jim se hrvatski jezik niti kao predmet. Jeli to pravica? Jeli to ravnopravnost?

Kad na ovo sve pomislim, to mi se čini istinito ono, da kao što „oni koji neće da vide i neće da čuju, najmanje vide i najmanje čuju“ istotako oni, koji neće da razumiju jesu najtvrdoglaviji u svojih nazorih.

Zast. g. Campitelli odgovarja, da mu je jako žal, da se gg. manjšine letos nad vsem spotikajo. Posebno obžaluje, da se je gosp. dr. Volarić tudi „skril za jezik, katerega većina ne umeje“.

Zast. g. Spinčić mu je večkrat segel v besedo, z temeljitimi opazkami.

Razprava je bila s tem končana. Pri glasovanju je padel predlog g. Spinčića, ker ga većina ni podpirala in sprejmo se predloge poverjenstva.

Predsednik zaključil na predlog gosp. zastop. Sbisà. sejo ob 3. uri pp.

Kranjski deželni zbor.

V. seja dne 12. decembra.

Prečita in potrdi se zapisnik zadnje seje, potem deželni glavar razdeli došle vloge in peticije.

Poslanec Dežman s poslanci velikega posestva izročil interpelacijo zaradi dogodkov v Kočevju, v kateri vprašajo:

1. Je li c. kr. vlada zaradi volitve v Kočevju uradnikom poslala kake ukaze?
 2. So jej dogodki v Kočevju znani?
 3. Je li proti uradnikom, ki so agitirali, kaj ukrenola?
 4. Kaj hoče ukrenoti proti pisarjenju slovenskih listov in proti njih agitaciji za prestavo okrajnega glavarstva iz Kočevja v Ribnico in za odpravo gimnazije?
 Gosp. deželni predsednik odgovarja, da je zaradi oni dan izročene mu interpellacije zaukazal strogo preiskovanje, čigar izid o svojem časi zbornici naznanji, to pa že zdaj naznanja, da vlada na volitev ni prav nič vplivala in da ni nobenega ukaza v tej zadevi dala svojim uradnikom. Ali so se posamezni uradniki v to reč vtikali, ne vé, bode pa tudi o tem poizvedoval.
 Poslanec Šuklje s tovariši izroči samostalen predlog glede ustanovitve deželne zavarovalnice z obligatornim zavarovanjem poslopij proti požaru. Ta predlog se glasi:

„Slavni deželni zbor naj sklene: Deželnemu odboru se naroča, z vso temeljitostjo in paznostjo pretresati pršašnje deželne zavarovalnice z obligatornim zavarovanjem poslopij proti požaru, v to svrhu pripraviti statistično gradivo, v dogovor stopiti z visoko c. kr. vlado ter v prihodnjem zasedanju deželnemu zboru izročiti primerne predloge.“

Poslanec dr. Mošé izroči s tovariši samostalen predlog z načrtom zakona, s katerim se določujejo posamezne premembe o postopanju glede pravic podvrženih po cesarskem patentu z dne 5. junija 1853 odkupu ali vravnanju predlaga:

„Slavni deželni zbor naj sklene: 1. Priloženi načrt se potrdi. 2. Deželnemu odboru se naroča, da temu zakonskemu načrtu izprosi Najvišje potrjenje.“

Oba predloga prideta na dnevni red prihodnje seje.

Prestopivši na dnevni red izroči deželni zbor vladni predlog glede premembe občinskega reda občinskemu, predlog o premembi cestnega zakona upravnemu, poročilo deželnega odbora glede konvertiranja kranjskega zemljiško-odveznega dolga pa finančnemu odseku.

Dr. Mošé poroča o računskem zaključku zemljiško-odveznega zaklada za l. 1886. Deželni dolg se je proti zadnjemu letu znižal za 181.017 gl. 41 kr. Znašal je namreč 237.154 gl. 96½ kr., leta 1885. pa 418.172 gl. 27½ kr. Ves dolg opravičencem znaša 4.254.437 gl. 54 kr. Zbor ta zaključek potrdi.

Dr. Poklukar poroča o zakonu, s katerim se prenarejajo nekatera določila zakona z dne 29. junija 1886, o zagradbi in popravi potoka Trebiža pri Ratečah, ter v imenu upravnega odseka predlaga dotični načrt.

Zbornica temu zakonu pritrudi brez ugovora.

Za njim poroča Hren v imenu upravnega odseka o trtni uši, ki preti uničiti vinograde vinorejcev v Krškem, Mokronoškem in Kostanjeviškem okraju. Treba jo je toraj na vso moč zatirati. Konečno predlaga:

„Slavni deželni zbor naj sklene:

1. C. kr. poljedelskemu ministerstvu izreka deželni zbor zahvalo za napravo državne ameriške trtnice v Kostanjevici.

2. Deželnemu odboru se naroča, da prosi visoko c. kr. poljedelsko ministerstvo, da blagovoli

a) napraviti nemudoma vsaj še na dveh krajih na Dolenjskem državne ameriške trtnice, in sicer v Mokronoški okolici in onkraj Gorjanca — kakor bode potreba kazala.

b) oddati ameriške trtne šibe in ukoreninene trte revnim in manj premožnim vinogradnikom brezplačno ali vsaj po kolikor mogoče nizki ceni;

c) dovoliti uvoz ameriških trt z Ogerskega v občine, v katerih se je trtna uš že zasedla, in sicer pod varstvi, katera so določena v mednarodnej komisiji z dne 3. novembra 1881 in v ministerskeji naredbi z dne 15. julija 1882;

d) deliti premije v denarjih takim malim vinogradnikom, ki svoje vinograde pravilno zasade z ameriškimimi trtami.

3. Deželnemu odboru se dovoljuje za l. 1888 kredit 500 gold. iz deželnega kulturnega zaklada v isti namen za premije ali darila.“

Pri splošnej razpravi se nihče ne oglasi, v posebnej obravnavi se 1. točka sprejme brez ugovora, pri 2. točki se pa oglasi poslanec Pfeifer in po daljšem vtemeljevanji nasvetuje tale dodatek k lit. a):

„Poleg tega pa še za poskušnjo ameriškansko trtnico na primernem, od vinskih

goric oddaljenem kraju, kjer se ne pride-luje vino.“

Pri glasovanju se točka a s pristavkom gospoda Pfeiferja sprejme. Točka b, c in d se potrdijo brez premembe.

Poslanec gosp. Stegnar priporoča še posebno točko e, ki naj se glasi:

Razdeliti med ljudstvo vinorodnih krajev poučni spis o prenovitvi, obdelovanju ter pripravljanju vinogradov za nasajevanje ameriških trt z dodatkom, da se pravilno ravnanje nagradi z deželnimi in državnimi premijami.“

Dr. Vošnjak toplo podpira ta predlog, ki pri glasovanju tudi obvelja. Prav tako obvelja točka 3 s pristavkom, da se kredit 500 gold. dovoli za premije ali darila in za izdajo od g. Stegnarja nasvetovane knjižice.

(Konec prih.)

Naša bodočnost.

(Konec.)

Vsa narodna Tržaška društva potrebna so podpore. A najpotrebnejša je podružnica sv. Cirila i Metoda. Na to društvo morali bi oči obrniti razen domačih Slovencev, še vsi drugi tržaški Slovani. Koliko bi se moralo od naše podružnice pričakovati, ako bi mogla vzdrževati n. pr. 2 ali 3 otroče vrtove, i razen tega še jedno, ali dvorazrednico! Vse bi bilo mogoče, le da bi se tržaški Slovani v tem obziru združili, i da bi v ta namen kaj žrtvovali. — Slavno društvo sv. Cirila i Metoda moralo bi pa po mogočnosti skrbeti, da bi se gojenci dotičnih podružnic tudi „Cirilice“ naučili. Južni Slovani se že tako med seboj boljše razumejo nego Italijani. Ako primerjamo na pr. Sicilijanca s Kalabrežem, ali Furlana z Neapolitancem, priznati moramo gotovo, da se Srbo-Hrvaščina z Sloveščino bolj ujema, nego imenovana ital. narečja! Velepomembno bi bilo toraj, da bi se naša mladina „Cirilice“ učila, i posebno sedaj, ko se južni Slovani vedno bolj mešusobno spoznavajo. Avstrijski Italijani niso od nikogar zatirani, pač pa še ukazujejo ubogim Slovanom.

In vendar delajo na vse kriplje v prid svojega društva „Pro patria“. Neprenehoma se ustanovljajo podružnice, priverjajo se veselice v prid omenjenega društva, i postavljajo se pušice po raznih gostilnah i kavarnah. — Menenje pisca teh vrstic je, da bi Tržaška podružnica Sv. Cirila i Metoda posnemala v tem obziru društvo „Pro patria“, t. je: napraviti bi se morale i v Trstu pušice in sicer v teh le kavarnah: „Comercio“, „Bott“ in „alla Stazione“. Mnogo je manj imovitih ljudi, kateri bi radovoljno darovali mali davek v prid domovine, ali javno se tega skoraj sramujejo, i tako bi imeli prilžnost po svojih močeh domovini pomagati, ne da bi kdo vedel, kaj in koliko so darovali. — Napraviti bi se morale tedaj prav kmalo pušice vsaj v imenovanih kavarnah. — Tako naj bi se toraj poskušalo za našo bodočnost „skrbeti“! Slovenci v Trstu bi morali pa nehati sramovati se lastnega jezika na lastnih tleh! Slovenski napis so v Trstu še zmirom „bele vrane“. Nahajaš po Trstu vse polno nemških, potem še francozke, grške in angleške napise, le slovenskega nikjer! Menda bi bil že čas, da bi se v Trstu v tem obziru kaj popravilo. Slovenski napis postaviti bi se moral vsaj zraven Italijanskega, i to na raznih prodajalnicah, gostilnicah, kavarnah, pivarnah itd. Nahajajo se v mestu nekatero kavarne, katere so skoraj izključljivo le od našega ljudstva obiskovane, i gostje ali obiskovalci enakih kavarn, oziroma gostilnic, morali bi se sami pri dotičnih lastnikih v tem obziru pritožiti. — Tržaški Slovenci morali bi vendar spoznati, da so tukaj na domačih tleh, i morali bi se i kot taki vesti, i šele to bi bil pravi temelj v delovanju boljše naše bodočnosti.

„X.“

Božičnica v čitalnici.

(Konec.)

Nato stopi na stolico jedva tri pednje visoka, triletna Julika ter prav čisto, razumno in glasno deklamuje pesnico: „Solarji pri jaslicah“; občinstvu je bilo milo poslušati malega črvička tako pogumno govorečega. „Siroto“ sta hvalevredno govorila Kati G. in Josip C. Ni nam moči povedati, s kakšnim navdušenjem so vsi otroci peli „Božično“; tu so se čuli čisti glasovi in lepo ubrano petje, ki dokazuje, da so gojenčki vrlo dobro izvežbani. Jakob Z. je deklamoval pesnico: „Vse v nebesih“. Mnogo smeja je prouzročil prizor:

„Po šoli“, kateri so predstavljali: Josip G., Tončka F., Friderik M. in Mihec L., ki je s posebno srčnostjo zvršil prekrasni prizor plesnovši ob dlan: Če cesar ne bom, pa bom general! — Vklup so zapeli: „Otroci tisti srečni so“; potem so deklamovali: „Častiti gospodje in stariši in ljubljeni tovariši“ Josipina K., Viktorija F., Humbert M., Josip V., Fran B. in Antonija F. Tu so vzkliknoli vsi: slava presvetlemu vladarju Franu Josipu! tu so bile vpletene zahvale vsem častitim dobrotnicam in dobrotnikom, gostom, starišem ter učiteljici; vsako zahvalo so vsi otročiči vkupno ponovili, kar je napravilo nepisn vtis na zbrano občinstvo. Kar se petja tiče, težko je določiti, katera pesen je bila najlepša; vendar smelo trdimo, da je bila druga „Božična“ prekrasna; tu so se vrstili dečki in deklice in Antonija F. je s svojim jasnim, blaglasnim samopevom še bolj vzvisila po-božno pesen.

Ta otroška skušnja je navzočno gospodo osvedočila, kakó napreduje naša deca v slov. otroškem zabavišču; čulo se je govoriti med občinstvom: čast in hvala bodi pridnej in potrpežljivej gospodični učiteljici J. Michelli, ki jih je tako lepo naučila, da bi čestokrat morali odrasli dečki sramovati se teh črvičkov, ki se jedva sami gibljejo! Uspeh dokazuje resnico! —

Predno gremo v drugo sobo, omeniti nam je, da je cenjeno neutrudno žensko načelnštvo več dnij poprej pripravljalo božično drevo, vesilo razne darove, krasilo se zelenjem in cvetjem prostor, kjer se ima praznovati božičnica, urejevalo in odločevalo obleko itd. Ni čudo zatorej, da se je ustopivšim v to ukrašeno dvoranco s kosatim božičnim drevesom s spremnogimi svečicami zdelo, da so v malih nebesih. In otročiči? Tem je sape nedostajalo; ni dihati se niso upali in trdili bi skoro, da niso vsi čuli in poslušali učiteljice, ko jim je izjasnjevala, kaj se vse tukaj vidi in čemu so razložene stvari: boben, puška, konj in druge igrače. Za vse to veselje in za darove se je gospodična učiteljica zahvalila v imenu otročičev častitim dobrotnicam in dobrotnikom.

Naposled nagovori vredna in neumorna načelnica č. gospa Vekoslava Valenčičeva otroke ter pravi mej drugim, da se izvestno vsaj nekateri spominajo, da je bila na dan sv. Cirila in Metoda sv. maša in zatem veselica v zabavišču; da je takrat vsak otrok dobil nekaj v spomin; da so jim bile takrat spoštovane odbornice obljubile, da jih ne bodo zabile, ako bodo ljubeznivi, pridni in poslušni. „Ker smo čule, da ste se tudi letos naučili lepo moliti, govoriti in peti, hotele smo vam napraviti tudi za Božič veselje in nabirale smo za vas, dragi otročiči, pri raznih č. gospéh, gospodičnah in gospodih gorke zimske obleke, perila in drugih darov, katere vam hočemo zdaj razdeliti. V zahvalo za prejete darove pa nam morate obljubiti, da bodete tudi za naprej lepo slušali in pridno se učili, in me vam obetamo, da bodemo tudi v prihodnje skrbele za vas, kakor smo dozdaj.“

Zvršivši nagovor začela je gospá prvomestnica klicati vsacega posamičnega otročiča; malone vsak je dobil celo obleko, nekateri celo klobuk in črevljičke ter perilo. Ganljivo je bilo gledati, kako so siromašnej deci žarela ličica od veselja; milo je bilo čuti, kako ljubeznivo in srčno je vsak izgovoril: hvala lepa, gospá! — V imenu vseh otrok se je zahvalil deček Friderik M. Vsi vkupe so potem prav pogumno, ubrano in veselo zapeli še: „Zahvalno“ in „Cesarstvo“. S tem bi bila veselica končana. A čestite naše dame so bile skupile se obilno drugih darov: igrače, slastice, sadja, maslenega hleba in sladke lahke pijače; z vsem tem so bili otročiči pogoščeni in preobloženi so omahovali pod težkimi, bremeni prejetih darov, da so jim morali roditelji priteči na pomoč ter jim olajšati bremena.

Poročevalec bi bil v velikej zadregi, da hoče tu določiti, kdo je bil o tej božičnici najzadovoljnejši: spoštovane gospe in gospodične, katerim so solzele oči od same radosti, da so napravile ubogim črvičem takšno zabavo? ali morebiti stariši ali otročiči sami?

Vemo sicer, da smo s tem opisom malo predolgi, a stvar ima večjo važnost, nego se vidi v prvem trenutji, ker priča, na kakšen način se narodno ženstvo tržaško vzbuja in take veselice z dobredelnim namenom neizmerno uplivajo na nežno razvijajočo se mladež in na preprosto ljudstvo. Iz tega uzroka smo obširneje pisali o prvej božičnici ženske podružnice tržaške, o kateri smo osvedočeni, da bode vedno hodila po dosedanem poti, za to nam jamče vnete, domoljubne, neutrudne in požrtvovalne odbornice in vse one spoštovane družabnice, ki so uspešno podpirale častito žensko načelnštvo. Slava vsem!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Tržaški mestni svét, kakor smo uže zadnjič omenili, zavrgel je z veliko

večino predlog svetovalca Burgstallerja in tovarišev, naj se papežu k zlatej maši čestita; treba, da v tej stvari nekoliko omenimo. Vpraša se pred vsem, iz katerih razlogov je to storil, iz verskih ali političnih. Papež je glavlar vsega katoliškega sveta, tržaško prebivalstvo je v ogromnej večini katoliško. Dostojnost, stara šega in olika, kakor tudi spoštovanje in celo dolžnosti so velevale čestitanje. Iz verskih razlogov tedaj tega sklepa ni mogoče izvajati. Ostano nam še politično stališče in tu je pes zakopan. — Italija je našemu mestnemu svetu toliko na srcu, da je pozabil dostojnega vedenja do cerkvenega glavlarja, da je zatajil avstrijsko domoljublje. Če je naš cesar sam poslal papežu po posebnem poslancu voščila in darila za njegov mašniški jubilej, gotovo tudi tržaški mestni svét ne bi se bil prav nič pregrešil zoper Italijo, ako bi bil izrekel papežu dolžno čestitanje. Ker pa tega ni storil, dokazal je, da spada k onej skrajnej stranki, katero imenujemo „irredento“. Gosp. Burgstaller, ki je v državnem zboru trdil, da v Trstu ni irredente, zdaj pa s gorej omenjenim predlogom propal, bode zdaj imel priliko, natančneje presoditi, je-li v Trstu irredenta ali ne.

Vojni hrup mej Avstrijo in Rusijo se polagoma polega. Ruski car ne želi vojne, Avstrija tudi ne, tedaj ne bode toliko težave najti poti do ohranitve miru. Vojni hrup se je v Avstrijo zanesel iz Nemčije; Bismark je namreč pisal nemškemu poslancu na Dunaju, da Rusija zbira ogromno vojsko na gališkej meji in se pripravlja za vojno zoper Avstrijo. Nemški poslanec je na to avstrijske merodajne kroge opozoril in zbudila je ta vest veliko osuplost. Vsed tega so se začela posvetovanja, kaj je ukrenoti zoper rusko pretitev, če tudi se diplomacija ni pečala z ruskimi vojnimi pripravami in so bile razmere mej Avstrijo in Rusijo čisto normalne. Kaj je Bismark s to ovadbo hotel doseči, o tem so menjenja še različna; ali je hotel pritiskati na nemški državni zbor, da dovoli novi brambeni zakon, ali je hotel v resnici Avstrijo in Rusijo zaplesti v vojno, da bi prostejšo roko imel proti Francozkej, — vse to je še tajnost; le toliko je gotovo, da brez namena ni delal. Poročila o razmerah mej Avstrijo in Rusijo so sploh tako različna, da je nemogoče priti do čiste resnice. Nekatero vesti trdè, da je vsemu temu vzrok Bolgarija, vzlasti bolgarski knez, katerega hoče Rusija na vsak način odstraniti, od druge strani pa se temu naravnost oporeka in trdi, da Rusija v zadnjem času nič ni storila zoper Bolgarijo, ampak da hladnokrvno čaka razvitka bolgarskih dogodeb, ker je prepričana, da se bolgarske zadeve v kratkem času popolnoma premené in da sedanjemu knezu ne bode dolgega obstanaka v Bolgariji. Ruski časniki so zaradi spletk zelo hudi na Nemčijo in priporočajo, naj se Rusija in Avstrija brez posredovanja Nemčije pobogati. Trdi se dalje, da je Avstrija priporočala, naj velevlasti z skupno noto zahtevajo od Koburžana, da odstopi, ako ne, da bodo silo rabile. Rusija ima dati poročstvo za neodvisnost Bolgarije. Nemški časniki dalje pripovedujo, da je nemški poslanec Schweinitz prinesel enake pogoje v Peterburg. Vsemu temu pa oporekajo dunajski vladni časniki in pristavljajo, da o Koburžanu še govora ni. — Take in mnogo drugih enacij vesti se širi, koliko pa je na vsem tem resnice, to pač vedo le tisti, ki se s temi zadevami pečajo.

Državni zbor se neki skliče 22. januarja pr. l.

V tirolskem deželnem zboru je bila 19. t. m. jako burna seja. Na dnevnem redu je bilo poročilo dež. odbora o deželnej kulturi. Posl. Riccabona kakor poročevalec dež. kulturnega sveta je silno ojstro obsojeval delovanje vlade o tej zadevi in vzlasti grajal določbe gledé živinskih sejmov. Rekel je mej drugim, da so te določbe v veliko škodo prebivalstvu na deželi, katero je tako uže z davki preobloženo, zdaj pa ga hočejo še popolnoma vgonobiti. Tako je vlada vsako nit pretrgala k porazumu z deželnim zastopom, ker mu je celo sodelovanje gledé živinskih sejmov odrekla. To je vladina zahvala za velike žrtve, katere je prinesla dežela. Ne vjema se več z dostojnostjo deželnega zastopa, da bi se spuščal še v dalje razprave. Deželni namestnik je odgovarjal in trdil, da ima vlada prepričanje, da dela za deželno blagostanje. Govorili so še drugi poslanci zoper vladino predlogo, katera se je naposled zavrgla.

Vnanje dežele.

Bolgarski knez se je neki izjavil, da Bolgarije ne zapusti, ako bi to tudi velevlasti zahtevale. Poročila iz Bolgarije knezu niso ugodna. Ona naglašajo, da je

knez sicer za se pridobil vplivne vladine osebe, a to le s tem, da jih je bogato obdaril, ker je njegova mati v Bolgarijo prinesla silo veliko denarja. Knez se vzdržal le toliko časa, dokler bo denar razsipal. Ko to neha, nehala bo tudi njegova priljubljenost in potem mu ne ostane drugega, nego zapustiti Bolgarijo in vsi madjarski magnati ne bodo mogli vzdrževati njegovega pada.

Na ruskih vseučiliščih v Karkovu, Odesi in Kazanu so nastali veliki izgredi. Studentje so se zbirali po ulicah, razsajali, pobijali okna vseučiliščnih poslopij ter zahtevali, naj se odpravi vseučilišni red. Vsled tega so se vseučilišča zaprla.

Francozi zahtevajo naj se tudi na Francozskem ustanovi črna vojska, kakor se je to zgodilo na Nemškem in ni dvombe, da se to tudi zgodi.

Pri papeževem jubileju bodo zastopal angleško kraljico vojvoda Norfolk; dunajski dvor princ Fran Liechtenstein; nemškega cesarja grof Brühl; španskega kraljico markiz de la Vega de Arenigo; grškega kralja latinski vrhovni škof v Atenah msg. Marango; turškega sultana patriarh katoliških Armencev msg. Azarian; Francozka, Portugalska in Rusija ne bodo zastopane. Vatikanskim krogom je posebno nepovoljno, da Rusija ne bude zastopana, ki je vendar papež Leon XIII. poslal h kronanju carja Aleksandra III. svojega zastopnika msga. Vannitelli-ja.

DOPISI.

Škedenj 19. decembra 1887. [Izv. dop.] Bodi potoženo Bogu in tebi, ki si nam Slovencem edino pribežališče. Redko kdaj je v tvojih predalih kaj čitati iz naše vasi, da si tudi bi bilo mnogokrat in mnogo od tukaj omeniti. Krivde o tem ne morem skoraj komu prištevati, kajti, kdor bi mogel, ta se ne trudi v narodnih zadevah, ko le takrat, ko je za lastno kožo komu kaj odgovoren, kdor bi pa rad, temu so roke in jezik zvezani.

Da pa ni tako, kakor pravi sam, ko se opravičuje, to vedó drugi, ki ga opazujejo. Ako si kdo slovenskih knjig za prodaj polno hišo natlačil, s tem ni še pokazal narodnega značaja. Kaj koristijo vse slovenske knjige v hiši, v katerej se med popolnoma slovensko rojeno rodbino nikdar slovenska beseda ne izpregovori?

Slišite, kaj pravijo samomorci: V nedeljo t. j. 18. t. m. prezel si je žile in tako storil konec svojemu življenju nek Jože Štrajn iz Doline, ki je več let bival v Škedenji in predno je storil žalosten konec, spisal je neko pismo v katerem je najzanimivejše to: V Škedenji je dosti sleparjev, a največi slepar je iz med vseh V Toraj tisti mož, ki je zaradi renegatstva znan, a vendar je priseženec (perit).

Kakor slišimo, Packo, ki je že strahu umiral, da ne bo kapovila, bil je v nekej seji mestnega sveta potrjen na mestu, katero je kot namestnik zasedal; od zdaj bo pa spolnjeval, kar je magistratovcem zagotovil, kar ne bo nič kaj prida za Slovence, ker drugače ne bi ga bili rudečkarji potrdili.

Tudi o petju in o bivšem organistu se je v tem listu nekaj čitalo. Da je bil g. Cenčur izvrsten orglar in boljši učitelj petja, da si je mnogo zaslug pridobil o tej zadevi, bodi mu tisočerna zahvala in pohvala. A da je še denašnji dan popolnoma zmožen tega posla, mi, ki ga poznamo, popolnoma smo o tem prepričani in da se je on v takem stanu, kakoršno je zdaj, odpovedal orglarstvu, to mu pa ni v posebno čast, vzlasti med svetom, kateremu ju znano, da smo Škedenjci res dolžni hvaležnosti mu za njegovo požrtovnanje, a da on sam za se je nam vsem skupaj še več hvaležnosti dolžan, kakor vsi mi njemu.

Iz Roža na Koroškem 20. decemb. [Izv. dop.] (Značajni Slovenci) so občinski odborniki Št. Jakobske občine v Rožnej dolini. Ta občina šteje nad 4000 duš in si pri vsakej priliki osvetljuje svoje slovensko lice. Vredna je časti, da je rojstni kraj pokojnega pisatelja Antona Janežiča.

Tukaj imajo slovensko požarno društvo, lepo cvetočo posojilnico, le podružnice sv. Cirila in Metoda še nima. Že večkrat je ta vrta občina prosila za slovensko šolo, pa vselej se jej prošnja odbila. Kljub temu je Beljaški poslanec Ghon predrzen dovolj, v državnem zboru zagotavlja, da koroški Slovenci sami prošijo za nemške šole. Letos so zopet enako prošnjo odposlali. Namesto da bi Celovška gospoda Rožanom dala, kar jim gre po čl. 19. drž. osn. postave, poslala je

v Št. Jakob okrajnega glavarja Praksma-
rerja iz Beljaka, najbrž z namenom, da bi svetovalce pregovoril, kaj svoje podpise na prošnji prekličejo. Kaj takega se je namreč posrečilo Celovškemu okr. glavarju g. Kroniku v Bilčavsu. Tudi tam so namreč prosili že v drugič za slovensko šolo, ko je pa okr. glavar nad nje prišel, tako so se prestrašili, da so svoje podpise preklicali, le dva moža sta trdna ostala.

Drugače pa se je godilo v Št. Jakobu: izmed vseh 24 odbornikov se nobeden ni izneveril, ostali so pri tem, kar so v prošnji zapisali. Čast takim možakom! Naj bi jih povsod posnemali! Kaj zdaj dež. šolski svet stori, ne vem; da se bodo slovensčine do zadnjega hipa branili, to je skor gotovo. Občina pa najbrž tudi ne bo ljubav do naroda v svojih sorojakih neti in krepi.

Vsekako pa je na Koroškem posebna pravica, da se taki, ki pismeno za kaj prosijo, še prej ustmeno zaslišijo. Zakaj se ne odgovori na pisano prošnjo? V kateri postavi pa to stoji, da se mora ustmeno zaslišati, kdor peticijo podpiše?

Iz Celovca 23. decembra. [Izv. dop.] (Šulferajn.) Naši šulferajnarji so imeli nedavno „ortsgруппentag“, v katerem so se lagali, da je nemstvo v nevarnosti, in da se oni le branijo. Smeh mora človeka posiliti pri takih trditvah, če vidi, kako se na Koroškem godi. Saj so same nemške šole, čemu potem šulferajn? Vender je v zadnjih petih letih potrosil za Koroško 14.000 gld. Nekaj dajo občinam pri šolskih stavbah; da se zavežejo, da bo šola „na večne čase“ nemška, nekaj pa za „ehrengaben“ učiteljem, da bi še bolj nemškutarili. Pri naših učiteljih bi tega ostroga pač ne bilo treba. Za nemške otroke se šulferajn malo briga, slovenski se mu bolj dopadajo, zato deluje največ po slovenskih krajih, kjer ni nemških otrok, kakor v Golševem, na Vratih, na Zilski Bistrici, v Zilskem Štebnu, v Črni, v Kapli itd.

Zdaj šulferajn v Zeleznej Kapli napravi otroški vrt. Tam je res nekaj nemških otrok, pa saj je šola trdo nemška! Bati se je pa, da tudi slovenske otroke za ta vrt polové. Caveant consules!

Iz Gradca, 20. decembra 1887. — (So klein bist du, so gross bist du Phantast) — smelo trdim z slavni Göttem o naših Nemcih. Čeprav majhni napram velikanskemu številu Slovanov, vendar počenjaajo kakor bi nas hoteli v žlici vode vtropiti ali vsaj v požirku požreti. Čeprav najhujši liberalci in protiverci, večinoma pristaniki luterskih ali nikakih nauk, govoré sedaj kakor najpobožnejši katoličani ter zvito črne Slovence protiverstva in akatolicizma. Vsaka najmanjša prilika je tem zvitežem v prid, da le izlijo svojo grenko srd na Slovence.

Najugodnejša prilika se jim je pa, po njih mislih, podala sedaj, ko je goriški vrhovni škof izrazil svoje sožalje nad članki „Slov. Naroda“. Nemci, osobito pa štajerski in koroški Nemci sedaj ne morejo mirovati. Graška zloglasna baba „Tagespost“, prava sestra tržaškemu „Indipendentiju“, ne more si kaj, da ne bi vsak dan v svojem uvodnem članku ali vsaj v kakej političnej ali nepolitičnej novici izlivala svojega gnjeva na Slovence ter vlade opozorovala na veliko nevarnost, ki jej preti od Slovencev, mej kojimi se neki goji najhujši rusofilizem.

Od najmanjših razlogov prihaja do velikanskih posledic in spletk, ki se lahko iz njih izcimijo.

Nič manj pobožna in katoliška ni postala tudi Mariborska tetka, ki se spravlja na Slovence sploh in na slovenske kaplane posebe, dolžeč zadnje odpadništva od rimsko katoliške cerkve in razširjanja pravoslavne vere samo zato, ker so Slovenci ter so ponosni svoje narodnosti. Vsak najmanjši gibljaj od strani slov. duhovščine se zdi mariborski tetki cerkvi in vladi opasen, radi česa kriči na duhovščino, obsoja jo ter pred svetom sramoti. Vsakdo pa iz tega njenega kvakanja koj spozna, kam pes tace moli in kakšen je prav za prav namen velikonemške tetke.

Ako eden iz družbe greši, nemamo še uroka obdolžiti vse člane iste družbe. Istotako nemamo še uroka, kriviti vse slovenske duhovščine razširjanja krive vere, ako se je kdo mej udi vsega slovenskega naroda toliko pregrešil, da je brezmiselno sodbo o cerkvenem predstojniku izrekel. Velikonemška gospoda bi pač morala popred pred svojim pragom pomesti ter skledo, iz katere je, očistiti, potem se le pred prag svojega bližnjega pogledati ter ga mirno in uljudno posvariti, ako je kaj zagrešil.

Ali Velikonemci in Lahoni tega nečejo spoznati, ampak jamejo kričati in razsajati koj, ko zapazijo najmanjši in celo nevidezni pregrešek. Slovenski narod je bil od nekdanj in je še vedno veren narod, zvest svojej cerkvi in njenim naukom. Od teh naukovi bi ga ne odtrgala ista duhovščina, ako bi kedaj kaj takega (kar je pa absurdno misliti) namerovala.

Dobro vedo, da ne morejo niti Nemci niti Lahoni istega vernega naroda z svojimi okuženimi nauki, ki jih po časnikih in knjižurah razširjajo, pokvariti, spravljaajo se na pastirja misleč: udarimo pastirja in ovce se razkropé ter padejo v naše naročje. Oni dobro vedo, da je uprav duhovščina močna posadka mej Slovenci, ki slovensko zastavo in ime visoko nosi ter ljubav do naroda v svojih sorojakih neti in krepi.

Uprav radi tega največ na duhovščino cikajo ter jej pri vsakej priliki zabavljajo in skušajo v narodu veljavo odvzeti.

Lansko zimo so se spravili Lahoni v tržaškem mestnem zboru na tržaško-koperskega škofa, dolžeč ga rusofilizma in krivoverstva samo zato, ker je skušal vidnemu pomanjkanju duhovščine v okom priti s tem, da je poklical slovenskih sinov v goriško seminarišče. Nemci so se sedaj spravili na nižjo duhovščino, hoteč jej odvzeti vsako zaupanje naroda in namerjajoč vcepiti v prosti narod zavest, da ga duhovščina vodi na krivo pot, h krivej veri.

Vsakemu mislečemu človeku se bode to zdelo absurdno in nemogoče in kar me s začudenjem napolnuje, to je uprav resnica, da je celo nemška duhovščina te krive misli, kar nam svedoči, ako drugi ne, graški klerikalni „Grazer Volksblatt“, v katerem se zadnje dni tudi nahajajo enaki črnili članki, ki dolže slovensko duhovščino razširjanja pravoslavne vere.

Sploh se pa vidi, da toliko Nemci kakor Lahoni cikajo edino na to, da slovenski narod pretvorijo ter si ga prikupijo. Zamorivši v njem versko čut, kmalu zamore v njem tudi narodno čut ter ga potujčijo. —

Na to delajo neprenehoma in neutrudljivo uporabljajoč vsakovrstna sredstva. Vedno čujejo, ako zapazijo najmanjšo stvarico, da le mahajo in krepkejše delujejo ter se vedno bolj bližajo svojemu smotru.

Dosegó li s takim počenjanjem svoj smoter? Velik je slovanski narod in neznačni smo mej njim mi Slovenci — pri vsem tem pa tli v nas velika zavest, da smo člani tega velikanskega naroda — kojo zavest moramo pridno gojiti in gledati na njeno obstinjenje. Ta zavest pa je — slovanska vzajemnost. Ob njej se mora vsaka nemška in lahonska sila polomiti in vsaka bojazen prenehati.

Domače vesti.

Gosp. dr. med. Ivan Maković, v občé spoštovan in za uboge brez razlike narodnosti požrtvovalen zdravnik, je imenovan za dve leti sekundarnim zdravnikom pri mestnej tržaškej bolnici.

Politično društvo „Edinost“ ima, kakor že omenjeno, občni zbor dne 6. januarja ob pol 10 uri d. p. v prostorih gledališča „Fenice“. Vhod iz ulice S. Francesco.

Odbor „Slov. Čitalnice“ v Trstu vabi p. n. gg. članove, kateri se želijo udeležiti skupne večerje na Silvestrov večer, dne 31. t. m., ob 9½ uri v prostorih „Slov. Čitalnice“, naj blagovolijo to naznaniti do sobote slugu „Slov. Čitalnice“.

Veselica „Delalskega podp. društva“. Upozorjamo vse naše prijatelje v Trstu in okolici, da se mnogobrojno udeleže veselice, katero priredi „Del. podp. društvo“ na Silvestrov večer v redutnej dvorani gledališča „Politeama Rossetti“.

Tržaško podporno in bralno društvo v Trstu, možki oddelek, priredi dne 5. januarja pr. l. v gledališču „Politeama“ velik ples in prav tako 28. pr. m. ženski oddelek. Čisti dohodek je namenjen društvenej blagajni. Obzirom na plemenito svrhu želimo, da naše občinstvo veselico v obilem številu obišče.

Za družbo sv. Cirila in Metoda se je nabralo pri tomboli v obitelji D. K. 70 nv. Lepo!

Tržaški mestni zbor bo imel nocoj, odnosno jutri zvečer javno sejo. Razpravljalo se bode o mestnem proračunu za leto 1888.

Mestni magistrat opominja lastnike konj in druge tovarne živine opetovano na naredbo od 6. t. m., po katerej morajo

isti število svojih živali prijaviti magistratu najdalje do 15. januarja pr. l. — Ta naredba je vtemeljena v zakonu 16. avgusta 1873., ter ima svrhu, da se more potrebno število konj itd. pokriti v slučajih vojne.

O prometu naših železnic. Voznja na progi Trst-Dunaj začela se je redom zopet 24. t. m. in na progi Trst-Herpelje-Divača 23. t. m. — Bojimo pa se, da se promet zopet vstavi, ker je uže večerj popoldne začel naletavati sneg in zraven se brije močna burja, katera še danes ni prenehala.

Razpisane službe. Pri c. kr. policijskem ravnateljstvu v Trstu izpražnjeno je nekoliko mest za policijske agente II. razreda z letno plačo 360 gl. in aktivitetno doklado. Prošnje do 31. januarja 1888 c. kr. policijskemu ravnateljstvu. Pri c. kr. kaznilnici v Kopru izpražnjeno je mesto nadzornika v XI. razredu. Prošnje c. kr. višjemu državnemu pravdnistvu v Trstu do 20. januarja 1888.

Statistika umrlih. Od 18. do 24. t. m. umrlo je v Trstu 94 oseb in to 48 moškega in 46 ženskega spola. Po starosti jih je bilo: 24 do 1., 13 do 5., 9 do 20., 3 do 30., 9 do 40., 20 do 60., 11 do 80. leta in 5 čez 80 let. Lanj je umrlo v istej dobi tudi 94 oseb.

Jos. Stritarja zbrani spisi. Ljubljana Ig. pl. Kleinmayr i Fed. Bamberg 1887 26. snopič. Cena vsakemu snopiču 25 kr.

Vabilo k občnemu zboru „Bralnega društva“ v Komnu, ki bode dne 29. t. m. ob 3. uri popoldné v društveni bralnici se sledečim sporedom: 1. Predsednikov pozdrav. 2. Poročilo tajnikovo. 3. Poročilo blagajnikovo. 4. Volitev odbora. 5. Naročevanje časopisov in njih razprodaja po dražbi. 6. Predlogi. — Kdor ni še ud „Bral. društva“, a želi v društvo ustopiti, naj se pri odboru oglasi blagovoli.

Odbor „Bralnega društva“.
Za železnico Celje-Velenje-Šoštanj je štaj. dež. zbor kakor poročá „Sl. Gosp.“ dovolil 175.000 gld. in je torej upanje, da postane k malu iz nje resnica.

Vatikanska razstava v Rimu odpre se 6. januarja pr. l., akoprav se vse priprave do te dobe ne bodo gotove. Darila, ki so dospela do sedaj, prekosila so vsa pričakovanja in radi tega niti določén prostor ne zadostuje. V to svrhu bilo je s početka določeno 300.000 frankov ali plačalo se je mej tem do danas v ime najemnine prostora uže nad 1.500.000 frankov. Da imajo razstavljena darila ogromno vrednost, ne treba niti spomeniti.

Javni zahvali.

Podpisani se lepo zahvaljuje v imenu vseh starišev ubozih otročičev, ki zahajajo v otroško zabavišče, vsem blagim gospem i gospodičinam sl. odbora podružnice sv. Cirila i Metoda, — katere so se toliko potrudile, da so tako lepa in potrebna darila nabrale i razdelile na dan 21. t. m. za sveti večer tem ubožcem v „Slovanskej Čitalnici“.

V prvej vrsti boditi zahvaljeni neutrudljivi predsednica gospa Vekoslava Valenčič in učiteljica gospodična Justina Michelli, kakor tudi vse ostale č. odbornice in vsa gg. darovalci in darovalke.

Trst, 28. decembra 1887.

Andrej Ferluga.

Podpisano načelnistvo je nabralo mej rodoljubnimi gospem, gospodičinami in gospodi raznih darov za božičnico, ki se je bila napravila 21. t. m. otrokom slov. zabavišča pri sv. Jakobu. Darovali so v ta namen sledeča čestita gospoda: Abram Ema božično drevo, 1 deklisko obleko in je nabrala v vselej družbi 4 gld., Abram Antonietta 3 pletene obleke s cela; Bonne Ana 1 deško obleko, 2 para hlač, 1 deklisko obleko; Cosulich Elisa 2 gl., Dekleva Blaž farni namestnik v Truskah 3 gl., po gospđni D. M. 2 para volnenih nogovic in 8 gld., Treno Josipina 1 deško obleko; F. V. 6 robcev in pisala; Gerlanec Katarina 6 rut, 2 predpasnika; Godnig Virginija 1 deško obleko; Grotz Ana 1 gl., Prvi Grgarec 5 gl., Drugi Grgarec 5 gl., 1 nvč., Hočevar Marija 3 gl., Jajčić Ivan je poklonil 100 podobie sv. Cirila in Metoda; Jeršek 40 kifelcev; Ipavec Franja 6 robcev, 1 molitveno knjigo in nabrala je v podpornem društvu 5 gl. 10 nvč., Kallister Ivanka deško obleko; Kaudič Josip 2 gl., Kanobel Ivana 2 jopici, 4 pare nogovic, 4 pare zapestnic; Klemenc Marija 1 deško obleko in kapo; Klodiča viteza Sabladoškega soproga 5 gl., Košuta Josipina 1 gl., Leopušček Marija 2 gl., Lieske 4 gl., Mankoč Ljudmila 1 deško obleko; Martelanc 2 srajčki, 2 robca, 2 para zapestnic; Michelli 2 pletenici, 1 plašček; Mörxbauer Josipina 2 pletenici; Nadlišek

Marija 2 pletenici, 2 para rokovic; **Neth Julika 3** pletenice; de Panzera Tereza 4 pare volnenih nogovic; Pertot roj. Eber 5 gl., Perhavec Jakob 2 steklenici cipra, 1 malinoveca in testenice; Peternel Rozalija 1 gl., Pevec Malvina 3 pletenice, 4 pare nogovic; Počkaj Marija 2 robeca, 2 volneni ruti, 1 par nogovic, 1 par zapestnice in 1 gl.; Polley Marija 3 gl., Mate i Jelka Pollich 5 gl., Ružička Norberta 1 gl., Šabec Ivan 10 gl., Scheuchter Marija 6 parov nogovic, 3 dekliske srajčke; Scheplitz Marija 3 volnene rute; Sciolis Fany 1 gl., Schivitz Katinka 4 gl., Spinčić Ve-korlav šolski nadzornik itd. 3 gl., Truden Natalija datlje smokve in zaboj pomaranč; Urbančić Marija iz Bazovice 1 gl., Umek I. par čevlje; Vatovec Ivana 6 vatlov kotonine in 2 volneni ruti; Valenčić Ljudmila 3 pletenice, 3 pare zapostnice; Valenčić Vekoslava 1 deško obleko, 1 par hlač, 1 kapo, 2 dekliske srajči, 1 robec, 5 kosov perila; Valenčić Bogomila 1 par hlač, pletene vaji in bič, 2 kapi in par čevljev; Winkler 50 novč., Žitko Franjo steklenico malinoveca; Žitko Ante steklenico malinoveca; nabralo se je v del. pod-pornem društvu še 76 novč.

Vsej imenovanj milosrdnej gospodi se po tem potu najljubljeneje zahvaljuje na teh poklonih, kakor tudi slavnemu odboru „Slovenske čitalnice“, da je blagovojno ustopil prostore za božičnico.

V Trstu, 27. decembra 1887.

Na delništvo
ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda.

Čas nam je preporučiti p. n. občinstvu Trsta i okolice, Primorja i ostalih hrvatsko-slovenskih gradovah i mjestah, sa solidnosti i jeftinoće poznatu, te obilnimi modernimi pisмени i strojevi providjenu,

JEDINU SLAVENSKU

TISKARU U TRSTU

Ista prima i obavlja svaku naručbu bilo koje vrsti knjigotiskarskoga posla te preporuča se osobito za ove vrsti tiskanic kao n. pr.:

za župne urede, okružnice, račune, list. artiju i zavitke s napisom, preporučne karte, posjetnice, zarucne i vjenčane objave, pozive, rasporede, ulaznice, oglase, pravila, izvješća, zaključne račune, ročistnike, punomoći, cjenike, jestvenike, svakovrstne skrižaljke, izpovjedne cedulje, knjige itd. Kod naručivanja tiskanića molimo naznačiti točno naručbu, dotično naslov (adresu) naručitelja.

Za obilnu naručbu preporuča se

Tiskara Dolenc

FILIJALKA V TRSTU
c. kr. priv. avstr.

KREDITNEG ZAVODA

za trgovino in obrt.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 3/4%	30-dnevni odkaz 2 1/2%
8- " " 3 " "	3-mesečni " 2 3/4 " "
30- " " 3 1/4 " "	6- " " 3 " "

Vrednostnim papirjem, kateri se nahajajo v okrogu priozna se nova obrestna tarifa na temelju objave od 17. in 21. oktobra in 12. novembra.

Okrožni oddel.
V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obrestih

Nakaznice
za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, Zagreb, Arad, Grac, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Salzburg — brez troškov.

Kupnja in prodaja
vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje koponov pri odbitku 1% provizije

Predujmi.
Na jamčevne listine v gotovem, obresti po pogodbi. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5/10% letnih obrestih do 1000 gl., za večje svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.
Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 13. oktobra 1887. 40-48-4

Št. 983.

Razpis učiteljskih služeb.

V tem okraju je začasno oddati sledeče službe:

1. Potovalnega učitelja za Reko-Police in za Ravna-Gorje, z dohodki III. pl. vrste in 100 gl. potnine.
2. Podučitelja v Kobaridu.
3. Podučitelja ali podučiteljice v Boveci in v Volčeh s postavnimi dohodki.

Prošnje s postavnimi spričevali je vložiti sem-le do 20. januarja 1888.

C. kr. okr. šolski svet v Tolminu
dne 22. decembra 1887.

SLOVENSKI „ŠALJIVI KOLEDAR“ za leto 1888

bogato ilustriran

izšel je v tiskarni Dolenc in se prodaja v Trstu
po 40 novč. komad.
Razpošilja se pa po pošti in prodaja v Gorici
po 45 novč.

Assicurazioni generali.

v Trstu

(društvo, ustanovljeno leta 1831.)

To društvo je raztegnolo svoje delovanje na vse veje zavarovanja, posebno pa: na zavarovanje proti požaru — zavarovanje stekla — zavarovanje proti toči — zavarovanje po morju in po kopnem odposlanega blaga in zavarovanje na življenje

Društvena glavnica in rezerva dne 31. decembra 1884 f. 31.490.875 83

Prihodki za poterjati v naslednjih letih f. 21.006.641 33

Glavnica za zavarovanje življenja do 31. decembra 1884. f. 83.174.457 98

Plačana povračila:

a) v letu 1884 f. 8.637.596 13

b) od začetka društva do 31. decembra 1884. f. 178.423.338 51

Letni računi, izkaz dosedaj plačanih odškodovanj, tarife in pogoje za zavarovanja in sploh vsa natameneja pojasnita se dobé v Trstu u uradu društva: Via della Stazione v lastne palače. 6 24

PRI JULIJU GRIMMU

dežnikar, Barriera Vecchia 18

je zelo bogata zaloga dežnikov za gospe in gospode za jako nizke cene. — Dežniki iz bonbaža od 90 novč. naprej. Dežniki iz volne in satina od f. 1.40. naprej. Dežniki židani od f. 2.50. naprej.

Mali dežniki za otroke od 25 novč. naprej. Sprejemajo se vsakovrstni popravki za jako nizke cene. 30-104

SREBRNICO

ozdravlja po najnovjšem načinu profesorja Wilkensona popolnoma in stalno.
Prospekt zastoj.
Karol Kreikenbaum
21 Braunschweig. 46-52

KLINIKA

za spolne in žledčave bolezni, nastope okuženja i oslabaenja možke slabosti, polucij, žgodo vodo. močenje postelje, puščanje krvi, zabijje v de, in za vse bolezni mehurja, aroba in živcev. Tudi pismeno po najnovjšem znanstvenem postopanju z neškodljivimi sredstvi.
C. Streetzel, 42-86-104
specijalni zdravnik Lindas am Bedensee

Ljubljanski Zvon.

Gld. 4.60.
Gld. 2.30. -- Gld. 1.15.

J. SIRK

Androna Gusion št. 2 v Trstu
priporoča veliko zalogo sadja vsake vrste najboljših plemen na drobno in debelo. — Prezame vsako pošiljatev na deželo, ka tera se izvrši točno in solidno. 100-95

Singerstrasse Nr. 15.
zum goldenen
Reihsapfel. J. PSERHOFER-jeva Apotheke
in Wien

Kričisilne — nekdanje univerzalne kroglice svane, zaslužijo res zudeje ime, kajti ni skoraj bolezen boleznih v kojih se je mnogo drugih zdravil rabilo, se je po teh kroglicah nestvilokrat in v zelo kratkem času popolno ozdravljeno. Zdobilo J. d. n. skatljica z 15 kroglicami stane 21 kr. jeden zavitek z 6 skatljicami 1 gl. 5 kr. pri nefrankirane pošiljatev po povzetju 1 for. 10 kr. Proti gotovini stane pošiljatev: 1 zavitek kroglic f. 1.25. 2 zavitka f. 2.30. 3 zavitki f. 3.40. 4 zavitki f. 4.10. 5 zavitkov f. 5.20. 10 zavitkov f. 9.20. (Mani) kot jeden zavitek se ne pošilja.

Doblo nam nestvilno pisem v kojih se kupčevalci in rabilci teh kroglic zahvaljujejo za ozdravljeno in vsakovrstnih nevarnih bolezni, Vankdo, ki je le enkrat poskušal se s temi kroglicami zdraviti jih priporoča i drugim.

Naj sledé tu ne zamera teh zahvalnih pisem:

Leon ang. 16 maja 1883.
Biagorod i gospod! Vaše kroglice delajo kar čuda, one niso enake drugim hvallanim pomočkom, temveč v resni i pridobé zdravje v em, ki jih rabijo.

One kroglice ki sem jih o velikonoči naročil, sem skoraj v e razd i mojim znanecim in prijateljim in vsem se pomagale, celo stare, bolane in hirajoče osebe so po njih nazaj zdravje zadobile, ali vsaj se je njih bolehnost na boljše oben la. Jaz Vas prošim zato, da mi jih še pet zavitkov pošljete. Zahvaljujem se vam srčno jaz in s menoj vsi drugi, ki so rabivši Vaš kroglice ozdraveli.

Martin Deutinger.
Bega Sz. Györey 16 febr 1882.
Velečeni gospod! Ne morem se vam zalo trn zahvaliti za Vaše kroglice ker nste mnogo ter je moja sopro-a bolehal na zaprtin čev ter je Vašim kričisilnim kroglicam se ima zahvaliti, da ča tudi ni s popolnoma ozdravela ter mora z kdaj pa zdaj kako vs. t. vendr se jej je ona mladeniška

svetost povrnila, da mora sedaj pri svojih opravih biti. Prosim ga to moje zahvalo razglasite, da io spoznaje vsi bolni ter da mi pošljete še dva zavitka kroglic in dva kosca kitajskega mila.
Z odličnim spoštovanjem
Alojz Novak, cvetličar.

Vaše bligo odjel Gotov, da morajo vse Vaše lečila biti enakega dobrega vseba kakor vaš znani ledeni balzam koji je v mojej družini in ogim starim ozeblanim konce storil, čepav nič kaj rad ne zaupam onim tako imenovanim univerzalnim pomočkom, vendar sem odločil si Vaših kričisilnih kroglic vkupiti, da z njimi prerenum d. l. letoletno hemorojdal o bolezen, in res izpoveja i moram, da mi je Vaše sredstvo p. štiri dnevem uzvanju mojo staro bolezen olzvelo ter da ga sedaj mojim znanecim goriko priporočam. Dopolučam vam, da te moje vratice onjavite, ali brez mojega polneg podpisana udani
V Beču, 20. februarja 1881.
C. pl. T.

Amerikansko mazilo za trganje po udih, najboljši pomoček proti protinu in drugim reumatiznim boleznim v hrbtenici mozga, migreni, nervoznim zobolim, glavobolim, trganju v ušesih itd. itd. 1 gl. 20 kr.

Tekočina iz alpskih trav W. O. Bernhard-ov i steklenica f. 2 60, 1/2 steklenice f. 1 40.

Esnoa za oči Romerhaus n-s, 1 skl. nica f. 2 50, 1/2 steklenice f. 150.

Pruh za znoj na nogah i skatljica 50 kr. z poštnino 75 kr.

Pserhoferjeva tannokininska pomada uža mnogo let od zdravnikov pripoznavana kot najboljše sredstvo za rastje las. Lepo opnavljena skatljica z gold.

Univerzalni plašter profes. Stuedela proti grušnim n. osom, celo proti starim ulosom na nogah, ki se zdaj pa zdaj znovic odpirajo, proti črvu na prstu (Flagerwurm) itd. 1 pos. 50 kr. z poštnino 75 kr.

Izven imenovanih izdelkov vdobivajo se še druge farmaceutične specialitete ki so bile po vsih avstrijskih časopisih oznanjene:

Razpošiljanja po pošti se točno odpravljajo ornti gotovini ali povzetju Pri prejšnji dopošiljavi danarja (najbolje po poštnjej nakaznici) sta e porto dosti ma i nego pri povzetju (12-12)

TRGOVSKA TVRDKA Bernhard Ticho

Brno (Brünn) Krautmarkt št. 18/63 v lastnej hiši pošilja proti povzetju:

OstaneK Brnskega sukna sama volna 3.10 m. dolga za kompletno obleko f. 5	OstaneK hlaga za vrhno sukno sama volna 2.10 m. dolga za celo vrhno sukno f. 8.50	Deset metrov Terno Veloure sama volna 60 ctm široko v vseh modernih barvah f. 4	Deset met. kariranega blaga za OBLEKE 60 ctm. širok-ga za celo obl-ko f. 2 50	Kos Rumburškega OKSFORDA ki se da oprati, dobre baže 29 komolecv popolnoma f. 4 50	Kos zefira najbolje in najbolj modernega blaga za moške košulje in obl-ke 30 komolecv f. 6 50
OstaneK PALMERSTON, 2.10 met. dolg. za popolno zimsko sukno f. 5 50	OstaneK MANDARINA sama volna, 2.10 m. dolga za celo zimsko sukno f. 9	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh mode nih barvah dvojna širokost f. 8.	Deset metrov sukna za gospe sama volna v vseh mode nih barvah dvojna širokost f. 8.	Kos domačega PLATNA 1/4 29 komole. f. 4 50 1/4 30 komole. f. 5 50	En kos MUŠOLINE 1/4 širok, 30 komolecv popolnoma, bolji ko platno f. 6 50
OstaneK štajersk. valjanega sukna 2 25 m za celo hrvsko sukno f. 5	Deset met. Kalmuka črtež po modi se da oprati 60 ctm f. 2 70	Deset met. Valarijna flanele ki se da oprati na pol volna p. najnovjših riserijah 60 ctm f. 4	Deset metrov Baršena za oblek-ki se da oprati, krasni v.orei 60 ctm širok f. 4.==	Košulje za gosp. klatsvsko blago, bele ali hrvane 1 f. 1 80 11. f. 1 20	Košu je za GOSPE iz ebiffona, vezene 3 košulje f. 2 50
Deset do dvanajš met. ost. nkov Holandskih tapetov zelo trpežnih f. 3 50	edna garnitura RIPSJA za dve ogrinjali za postelja in jeden mizni prt f. 4 50	Deset metrov Nigerskega valjanega sukna sama volna, najnovjšje blago za jesensko in zimsko obleke dvoine šr kosti f. 4	Jedna garnitura ute za dve ogrinjali za pos.elj in jed-n mizni prt f. 3 50	Zaveza OD JUTE po turšk m. ozorcu popolna f. 3 50	Dvojata ruta od VELURJA- 1/4 dolga sama volna f. 3 50
Kos Chiffona Nr. C 30 komolecv popolnoma f. 3 50 Nr. CC. najboljšje baže f. 6 50	Ena konjska PLAHTA 190 ctm dolga 130 ctm. š roka prav dobre baže f. 1 50	Jopica za gospe iz ovčje volne (Jersey), v vseh barvah ki se lepo podaje f. 2	Kanevas 1/4 širok, 30 komole. lina f. 4 50, platnen 30 komole. lina rušč f. 6	Zimski OGRTAČ 1/4 dolg f. 1 50	

Na deželo se pošilje na zahtevo cenik se slikami prost poštno.

Največa zaloga tovarne pohištva IGNACIJA KRON iz Dunaja,

povsod poznane zarad dobrega kusa, dobrote in nizkih cen nahaja se v TRSTU. Via del Teatro 1 (Tergesteo).

Lastnik društvo „Edinost“.
Izdatelj in odgovorni urednik Julij Mikota.
Tiskarna Dolenc v Trstu.